

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5To/9/2019
Identifikačné číslo spisu:	9519100031
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:9519100031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a členov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obžalovaného W. X. H. U., pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 17. decembra 2020 v Bratislave prejednal odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a poškodeného Rádu Premonštrátov - Opátstvo Jasov proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 20. júna 2019, sp. zn. PK-2T/4/2019, a takto

rozhodol:

I. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa zamietá.

II. Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie poškodeného Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov sa zamietá.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd (ďalej len „špecializovaný súd“) rozsudkom z 20. júna 2019, sp. zn. PK-2T/4/2019, podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) oslobodil spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) z 28. júla 2015, sp. zn. VII/2 Gv 200/10/1000-139 (zv. 10, č. I. 323), obžalovaných W. X. a O. A. pre skutky, ktoré boli v bodoch A/ 1), 2) a 3) obžaloby právne kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin sprenevery spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“), § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. a v bodoch B/ 7), 24.4), 4), 5), 18.9), 25.5), 8), 9) a 19.10) obžaloby ako obzvlášť závažný zločin sprenevery spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák., ktorých sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že:

obvinený W. X. - opát, v pozícii štatutárneho zástupcu a obvinený O. A. - provízor, v pozícii splnomocnenca štatutárneho zástupcu verejnej právnickej osoby v Cirkvi, Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, so sídlom Jasov 166, IČO: 00587125, povinní riadiť sa Kódexom kánonického práva Rímskokatolíckej cirkvi (ďalej len „CIC 1983“) vydaného Apoštolskou stolicou v Ríme, Konštitúciami

Rádu premonštrátskych rehoľných kanonikov a inými predpismi Generálnej kapituly, ako aj Štatútom Opátstva z 15. januára 1996, plniť svoje úlohy so starostlivosťou dobrého hospodára, dozerať, aby majetky zverené do ich starostlivosti nijakým spôsobom nestratili a neutrpeli škodu, zachovávať predpisy tak kánonického, ako aj občianskeho práva, v rozpore s Kánonmi CIC 1983 a článkami Konštitúcie si nevyžiadali odporúčanie svojej rady, Rady opáta (ďalej len „Rada“) a v dvoch prípadoch uvedených pod bodmi 2) a 3) si nevyžiadali súhlas Rady v konkrétnom prípade scudzenia, okrem oprávneného dôvodu scudzovania, nepredložili Rade ďalšie právom predpísané materiály, a to znalecké ohodnotenie majetku určeného na scudzenie, zoznam už scudzeného majetku a zoznam celého majetku Opátstva, jeho hodnotu a aktuálny ekonomický stav, v rozpore s Kánonmi CIC 1983 v dvoch prípadoch uvedenými pod bodmi 2) a 3), v ktorých hodnota prevádzaného majetku presahuje 50 mil. Sk (1.659.696,- €), navyše pred samotným scudzením si nevyžiadali dovolenie vrchnosti kompetentnej podľa normy práva, teda Apoštolskej stolice, tak ako to stanovuje všeobecný dekrét Konferencie biskupov Slovenska, určenie dolnej a hornej hranice hodnoty pri scudzovaní majetku, ktorý schválila Kongregácia pre biskupov dňa 28. decembra 2001 pod číslom 496/98, ad I/ obvinený aj v rozpore s Kánonmi CIC 1983 predal a daroval majetok Opátstva bez písomného povolenia kompetentnej vrchnosti vlastnému správcovi, provízorovi a v rozpore s článkami Konštitúcie si nevyžiadali súhlas svojej Rady na udelenie splnomocnenia provízorovi, obaja obvinení aj napriek nezískanému odporúčaniu Rady a v dvoch prípadoch nezískanému súhlasu Rady a nezískanému súhlasu Apoštolskej stolice, obvinený W. X. v bodoch A/ 1), 2), 3), B/ 4), 5), 8), 9), 16.7), 18.9), 20.11), 21.1), 22.2), 22.4), 24.4), 25.5) a 29.9) a obvinený O. A. v bodoch B/ 7) a 19.10) podpísali zmluvy o prevode nehnuteľností, kúpne zmluvy a darovacie zmluvy s kupujúcimi, resp. obdarovanými,

A/

1) dňa 24. marca 2006 opát W. X. podpísal za predávajúceho, Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, zmluvu o prevode nehnuteľností, a to :

pozemku KNC parcela č. XXXX/X orná pôda o výmere 242.188 m², t. j. 24,2188 ha zapísanej na LV XXX v katastrálnom území J., okres W. - C. na kupujúceho O. A. v dohodnutej hodnote 693.000,-Sk (23.003,39,- €), ktorého všeobecná hodnota ku dňu povolenia vkladu - 4. júla 2006, bola podľa znalkyne Ing. Zdeňky Takáčovej (1.767.858,51,-Sk) - 58.682,15,-€,

2) dňa 5. júna 2006 v Jasove opát W. X. podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, zmluvu o prevode nehnuteľností, a to :

a) nehnuteľností v stave KNC - 51 parciel, v stave KNE - 141 parciel, celkom lesné pozemky o celkovej výmere 986.844 m², t. j. 98,6844 ha, poľnohospodárske a iné druhy pozemkov o celkovej výmere 5.702.265 m², t. j. 570,2265 ha zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území I., okres O.,

b) nehnuteľností v stave KNE - 167 parciel, celkom lesné pozemky o celkovej výmere 3.629.615 m², t. j. 362,9615 ha, poľnohospodárske a iné druhy pozemkov o celkovej výmere 1.961.365 m², t. j. 196,1365 ha zapísané na LV XXX v katastrálnom území L., okres O.,

c) nehnuteľností v stave KNC - 11 parciel, v stave KNE - 87 parciel, celkom lesné pozemky o výmere 1.924.757 m², 192,4757 ha zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území W. S., okres O.,

d) nehnuteľností v stave KNE - 17 parciel, celkom lesné pozemky o celkovej výmere 366.697 m², t. j. 36,6697 ha, celkom poľnohospodárske a iné druhy pozemkov o celkovej výmere 152.191 m², 15,2191 ha zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území T. V., okres O.,

e) nehnuteľností v stave KNE - 3 parcely, a to parcela č. 4413/1 orná pôda o výmere 13.510 m², t. j. 1,351 ha, parcela č. XXXX trvalé trávnaté porasty o výmere 92.524 m², t. j. 9,2524 ha a parcela č. XXXX orná pôda o výmere 16.678 m², t. j. 1,6678 ha, celkom poľnohospodárske a iné druhy pozemkov o výmere 122.712 m², t. j. 12,2712 ha zapísaných na LV XXX v katastrálnom území B. V., okres O.,

na kupujúceho spoločnosť WH DANUBIUS, spol. s r. o. so sídlom Rumunská 19, Rožňava, IČO: 31439497 v dohodnutej cene lesné pozemky 6,20 Sk/ m², orná pôda a iné pozemky 3,65 Sk/ m², celkom za dohodnutú cenu 87.337.149,65,- Sk - (2.899.062,26,-€), ktorých všeobecná hodnota ku dňu povolenia vkladu bola podľa znalcov Ing. Jozefa Kupčeka, Ing. Zdeňky Takáčovej a Ing. Juliána Tomašika (215.633.722,46,-Sk) - 7.157.728,29,-€,

3) dňa 5. júna 2006 v Jasove opát W. X. podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, zmluvu o prevode nehnuteľností, a to:

a) nehnuteľností v stave KNC - 18 parciel, v stave KNE - 1 parcela, a to parcela č. XXX orná pôda o výmere 2.453 m², t. j. 0,2453 ha, celkom lesné pozemky o výmere 4.021.603 m², t. j. 402,1603 ha, celkom poľnohospodárske a iné druhy pozemkov o výmere 1.901.675 m², t. j. 190,1675 ha zapísaných na LV XXX v katastrálnom území R. P., okres G.,

b) nehnuteľností v stave KNC - 4 parcely, a to parcela č. XXX/X lesné pozemky o výmere 108.379 m², t. j. 10,8379 ha, parcela č. XXX/X lesné pozemky o výmere 594.294 m², t. j. 59,4294 ha, parcela č. XXX/X lesné pozemky o výmere 310.746 m², t. j. 31,0746 ha a parcela č. XXX/X trvalé trávnaté porasty o výmere 5.147 m², t. j. 0,5147 ha, v stave KNE - 2 parcely, a to parcela č. XXX lesné pozemky o výmere 851 m², t. j. 0,0851 ha a parcela č. XXX/X orná pôda o výmere 1.172 m², t. j. 0,1172 ha, celkom lesné pozemky o výmere 1.014.270 m², t. j. 101,1427 ha, celkom poľnohospodárske a iné druhy pozemkov o výmere 6.319 m², t. j. 0,6319 ha zapísaných na LV XXX v katastrálnom území G., okres G.,

c) nehnuteľností v stave KNC - 1 parcela č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 382.240 m², t. j. 38,224 ha zapísanej na LV XXX v katastrálnom území L., okres G.,

na kupujúceho spoločnosť WH DANUBIUS, spol. s. r. o. so sídlom Rumunská 19, Rožňava, IČO: 31439497, v dohodnutej cene lesné pozemky 5,00 Sk/ m², orná pôda, trvalé trávnaté porasty a iné pozemky 3,50 Sk/ m², celkom v dohodnutej cene 33.768.544,-Sk (1.120.910,31,-€), ktorých všeobecná hodnota ku dňu povolenia vkladu podľa znalcov Ing. Zdeňky Takáčovej a Ing. Juliána Tomaštika bola (90.220.359,08,-Sk) - 2.994.767,28,-€, pričom dňa 16. júna 2006 v zastúpení predávajúceho provízor O. A., na podklade splnomocnenia opáta W. X. zo dňa 25. októbra 2005, podal návrh na vklad do katastra nehnuteľností Správe katastra Revúca, ktorá dňa 20. júna 2006 vklad povolila,

B/

7) dňa 26. novembra 2007 v Jasove, provízor O. A. na podklade splnomocnenia W. X. zo dňa 25. septembra 2006, podpísal za Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, darovaciu zmluvu, ktorou došlo k darovaniu nehnuteľností Mgr. O. T., a to stavby domu súpisné č. XX (V.) na parcele KNC 53 a pozemkov v stave KNC parcela č. XX zastavané plochy o výmere 871 m², parcely č. XX - zastavané plochy o výmere 593 m², parcely č. XX/X - záhrady o výmere 1.793 m² zapísaných na LV XXX v katastrálnom území B., okres W. - okolie, ktorých všeobecná hodnota ku dňu povolenia vkladu podľa znalca Ing. Ivana Lakomého bola (462.754,64,-Sk) - 15.360,64,-€,

24.4) dňa 10. marca 2008 v Jasove opát W. X. podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, a to stavby hospodárska budova - solitér súpisné č. XX na pozemku registra C parcela č. X/X a pozemku registra C parcely č. X/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 1.909 m² v katastrálnom území I., stavby - garáž súpisné č. XXX na pozemku registra C v katastrálnom území I., parcely č. X/X a pozemku registra C parcela č. X/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 589 m² na kupujúceho spoločnosť WH DANUBIUS, spol. s. r. o. so sídlom Rumunská 19, Rožňava, IČO: 31439497 v dohodnutej cene 1.200.000,-Sk (39.832,70,-€), ktorých všeobecná hodnota bola podľa znalca Ing. Jozefa Faitha, PhD. 22.126,10,-€ (666.570,89,-Sk),

4) dňa 10. apríla 2008 v Jasove opát W. X. podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, a to pozemkov v stave KNE parcela č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 19.340 m², t. j. 1,934 ha, parcela č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 475 m², t. j. 0,0475 ha a parcela č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 111.073 m², t. j. 11,1073 ha zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území W. W., okres T. na spoločnosť WH DANUBIUS, spol. s. r. o. so sídlom Rumunská 19, Rožňava, IČO: 31439497, v dohodnutej cene 811.506,00,-Sk (26.937,06,-€), ktorých všeobecná hodnota ku dňu povolenia vkladu podľa znalca Ing. Juliána Tomaštika bola (1.636.011,11,-Sk) - 54.305,62,-€,

5) dňa 28. mája 2008 v Jasove opát W. X. podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, a to pozemkov v stave registra E, parcela č. XXXX/X ostatné plochy o výmere 50.092 m², t. j. 5,0092 ha, parcela č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 30.551 m², t. j. 3,0551 ha a parcela č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 23.025 m², t. j. 2,3025 ha zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území G., okres W. - okolie na kupujúceho O. A., v dohodnutej cene 260.000,00,-Sk (8.630,42,-€), ktorých všeobecná hodnota podľa znalca Ing. Jozefa Kupčeka bola (2.190.160,20,-Sk) - 72.706,96,-€,

18.9) dňa 28. mája 2008 v Jasove opát W. X. podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, a to pozemkov parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 514 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 993 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 2.595 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 56 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 25 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 996 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 1.277 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 133 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 309 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 331 m², parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 396 m², parcela č. XXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 108 m², parcela č. XXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 196 m², parcela č. XXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 11.820 m² a 12 stavieb tehľňa bez súpisného čísla na parcelách č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/X, č. XXX/XX, č. XXX/XX a na parcele č. XXX/X zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území Y., okres W. - okolie na kupujúcich Y. Y. H. T. Y., v dohodnutej cene 70.000,-Sk (2.323,57,-€), ktorých všeobecná hodnota podľa znalca Ing. Jozefa Faitha, PhD. bola 45.859,70,-€ (1.381.569,32,-Sk),

25.5) dňa 21. novembra 2008 v Jasove opát W. X. podpísal za darcu Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov darovaciu zmluvu, ktorou boli nehnuteľnosti, a to stavba - hospodárska budova - solitér súpisné č. XX na parcele KNC č. X/X a pozemok parcela KNC č. X/X - zastavané plochy o výmere 1.909 m² zapísané na LV XXXX v katastrálnom území I., okres O. prevedené na spoločnosť WH DANUBIUS, spol. s r. o., IČO: 31439497 so sídlom Rumunská 19, Rožňava, pričom všeobecná hodnota týchto nehnuteľností podľa znalca Ing. Jozefa Faitha, PhD. bola 7.580,73,-€ (228.337,07,-Sk),

8) dňa 9. marca 2009 v Jasove opát W. X. podpísal za darcu Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov darovaciu zmluvu, na základe ktorej boli nehnuteľnosti, a to pozemky v stave KNC parcela č. XX/X záhrady o výmere 119 m² a parcela č. XX záhrady o výmere 3.325 m² zapísaných na LV XXX v katastrálnom území B., okres W. - okolie, prevedené na obdarovaného T.. O. T., pričom všeobecná hodnota uvedených nehnuteľností podľa znalca Ing. Jozefa Kupčeka bola (1.704.677,30,-Sk) - 56.584,92,-€,

9) dňa 27. mája 2009 v Jasove opát W. X. podpísal za darcu Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov darovaciu zmluvu, na základe ktorej boli nehnuteľnosti, a to stavby - kravín na parcele č. XXXX/X a sýpka na parcele č. XXXX/XX a pozemky - parcela č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 1.770 m², parcela č. XXXX/X ostatné plochy o výmere 171 m², parcela č. XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², parcela č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 1.629 m², parcela č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 5.664 m², parcela č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 1.879 m², parcela č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 2.734 m² a parcela č. XXXX/XX orná pôda o výmere 26.166 m² zapísaných na LV XXX v katastrálnom území J., okres W. - okolie, prevedené na obdarovaného O. A., pričom všeobecná hodnota uvedených nehnuteľností podľa znalcov Ing. Ivana Lakomého a Ing. Zdeňky Takáčovej bola (2.286.204,90,-Sk) - 75.888,10,-€,

19.10) dňa 1. júna 2009 v Jasove provízor O. A. na podklade splnomocnenia W. X. zo dňa 25. septembra 2006 podpísal za predávajúceho Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľnosti, a to stavieb - bytový dom súpisné č. XXX na parcele KNC č. XX/X, hospodárska budova súpisné č. XXX na parcele KNC č. XX/X, hospodárska budova súpisné č. XXX

na parcele KNC č. XX/X a pozemkov - parcela KNC č. XX/X trvalé trávnaté porasty o výmere 1.609 m², parcela KNC č. XX/X trvalé trávnaté porasty o výmere 789 m², parcela KNC č. XX/X zastavané plochy a nádvorí o výmere 101 m², parcela KNC č. XX/X zastavané plochy a nádvorí o výmere 1.170 m², parcela KNC č. XX/X zastavané plochy a nádvorí o výmere 315 m², parcela KNC č. XX/X zastavané plochy a nádvorí o výmere 30 m² a parcela KNC č. XX záhrady o výmere 2.339 m² zapísaných na LV XXXX v katastrálnom území Y., okres W. - okolie na L. G., ktorých všeobecná hodnota podľa znalca Ing. Jozefa Faitha, PhD. bola 27.812,17,-€ - (837.869,43,-Sk),

pričom obaja obvinení

- v bodoch A/ 1), 2) a 3) obžaloby spôsobili Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, škodu vo výške 10.211.177,44 eur (307.621.931,56,-Sk),

- v bodoch B/ 7), 24.4), 4), 5), 18.9), 25.5), 8), 9), a 19.10) obžaloby spôsobili Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, škodu vo výške 378.224,94 eur (11.394.404,54,-Sk).

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č. l. 885/zv.12 spisu) odvolanie, ktoré následne odôvodnil podaním z 9. augusta 2019 (doručeným špecializovanému súdu 12. augusta 2019), v ktorom poukázal na atypickosť nelegálnych dispozícií s majetkom, spočívajúcu jednak v subjekte vlastníctva majetku, ktorý bol predmetom útoku, povahe osoby oprávnenej s týmto majetkom nakladať, ako aj v povahe oprávnení nakladať s uvedeným majetkom.

Vo vzťahu k stanovisku špecializovaného súdu, v zmysle ktorého je potrebné konanie obžalovaných ako osôb oprávnených konať v mene Kláštora premonštrátov - Opátstvo Jasov považovať za konanie samotnej právnickej osoby, z dôvodu ktorého nejde v danom prípade o trestný čin, prokurátor uviedol, že obžalovaní, rovnako ako aj Kláštor premonštrátov - Opátstvo Jasov sú subjektmi práva, a teda disponujú právnou subjektivitou. Kláštor premonštrátov - Opátstvo Jasov v postavení právnickej osoby je reprezentovaný osobami fyzickými, ktoré ho zastupujú. Prokurátor zdôraznil, že vôľu, resp. prejav vôle právnickej osoby nemožno stotožňovať s akýmkoľvek svojvoľným prejavom vôle fyzických osôb, ktoré v jej mene konajú.

Právnická osoba, ako subjekt umelo vykonštruovaný právom vzniká za určitým účelom, ktorý vyjadruje jej záujmy, pričom v danom prípade sú záujmy Kláštora premonštrátov - Opátstva Jasov reprezentované jej internými normami (Kódexom kánonického práva z roku 1983, ako aj Konštitúciami premonštrátskeho rádu), ktoré definujú okrem iného aj samotné zásady, ciele a metódy nakladania s majetkom.

Obžalovaní, ktorým bol majetok uvedeného právneho subjektu daný do dispozície, boli pri nakladaní s ním viazaní práve takto formulovanou vôľou. Konanie smerujúce pri nerešpektovaní pravidiel nakladania s majetkom predmetnej právnickej osoby k zmenšeniu jej majetkovej podstaty, pričom časť majetku prešla aj do vlastníctva obžalovaného O. A., je potrebné považovať za konanie v rozpore s účelom, na ktorý bol obžalovaným tento majetok daný do dispozície, a to spôsobom, ktorý maril základný účel zverenia.

Prokurátor mal zároveň za to, že následok protiprávneho konania v podobe vzniknutej škody bol dostatočným spôsobom špecifikovaný vykonaným znaleckým dokazovaním.

Na podklade týchto argumentov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil špecializovanému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Proti rozsudku špecializovaného súdu podal ústne do zápisnice po jeho vyhlásení na hlavnom pojednávaní odvolanie taktiež poškodený Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov (ďalej tiež len „poškodený“), a to v rozsahu rozhodnutia o náhrade škody. Dňa 11. júla 2019 bolo špecializovanému súdu doručené písomné odôvodnenie odvolania, spísané splnomocnencom poškodeného, JUDr. Luciou

Jurgovou.

Poškodený v odvolaní namietal správnosť výroku o náhrade škody, ako aj konanie a postup špecializovaného súdu pre chyby, ktoré predchádzali vydaniu rozsudku, spočívajúce v nepriznaní nároku na náhradu škody poškodenému uznesením špecializovaného súdu z 19. apríla 2017, ktorým súd rozhodol tak, že poškodený Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov si nárok na náhradu škody v tomto trestnom konaní už uplatňovať nemôže, pretože si ho neuplatnil podľa § 46 ods. 3 Tr. por. včas a riadne čo do výšky.

Konštatoval, že v zmysle konštantnej judikatúry je poškodený povinný označiť dôvod, ktorý zakladá nárok na náhradu škody, čo znamená, že je povinný uviesť, že trestným činom, ktorý je predmetom trestného konania a pre spáchanie, ktorého je obvinený stíhaný, mu bola spôsobená škoda a žiada, aby o jeho nároku bolo rozhodnuté v adhéznom konaní.

V predmetnom kontexte poškodený poukázal na svoje vyjadrenia uvedené v zápisniciach o výsluchu svedka z 11. februára 2014, 23. apríla 2014 a 20. februára 2015, ako aj na podanie z 22. mája 2017, ktorým na výzvu špecializovaného súdu vyčíslil spôsobenú škodu vo výške 6.461.409,55 eur, a to ako rozdiel medzi zaplatenou kúpnu cenou v prípade odplatných prevodov a všeobecnou hodnotou nehnuteľností určenou znalcami, a v prípade darovacích zmlúv vo výške všeobecnej hodnoty určenej znalcami.

Z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že na splnenie podmienky uvedenia výšky škody uplatneného nároku postačuje, aby poškodený uviedol aspoň minimálnu výšku spôsobenej škody, resp. aby uviedol údaje, z ktorých je výška nároku na náhradu škody zrejmä, pričom nárok poškodeného možno preukázať aj znaleckými posudkami.

Poškodený má za to, že nárok na náhradu škody si uplatnil riadne, včas, procesne predpísaným spôsobom a v súlade s ustálenou judikatúrou.

Dňa 22. augusta 2019 bolo špecializovanému súdu doručené vyjadrenie obžalovaného W. X. k odvolaniu prokurátora, podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Milana Kuzmu, v ktorom uviedol, že rozsudok špecializovaného súdu považuje za správny a v súlade so zákonom.

Plne sa stotožňuje s právnym názorom špecializovaného súdu, podľa ktorého povinnosť opáta - štatutárneho orgánu právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov podľa cirkevných predpisov: „plniť svoje úlohy so starostlivosťou dobrého hospodára, dozerat', aby majetky zverené do ich starostlivosti nijakým spôsobom nestratili a neutrpeli škodu.....“ nenachádza svoj zákonný rámec podľa práva Slovenskej republiky v žiadnom všeobecne záväznom právnom predpise a navyše ani nejde o „majetky zverené.....“, nakoľko právnická osoba Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov je podľa práva Slovenskej republiky výlučným vlastníkom svojho majetku.

Zdôraznil, že obžalovaní nekonali ako fyzické osoby vo vlastnom mene, ale konali za právnickú osobu ako jej štatutárny orgán, pričom konanie štatutárneho orgánu je priamym konaním právnickej osoby. Obžalovaní, teda nescudzili cudzí majetok ako fyzické osoby, keďže nehnuteľný majetok uvedený v obžalobe scudzila sama právnická osoba, pričom v rámci predmetného konania nedošlo k prisvojeniu si cudzej veci v zmysle § 213 ods. Tr. zák. k § 130 ods. 4 Tr. zák.

V závere vyjadrenia obžalovaný W. X. uviedol, že prípadný postih za porušenie ustanovení Kódexu kánonického práva spadá do výlučnej kompetencie cirkevného súdu. V tejto súvislosti odkázal na Kódex kánonického práva, Kán. 1401, v zmysle ktorého „cirkev vlastným a výlučným právom rozsudzuje porušovanie cirkevných zákonov a všetko, čo má povahu hriechu, keď ide o určenie viny a uloženie cirkevných trestov.“

Na podklade týchto skutočností obžalovaný W. X. navrhol, aby najvyšší súd odvolanie prokurátora

podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 22. augusta 2019 bolo špecializovanému súdu doručené vyjadrenie obžalovaného O. A. k odvolaniu prokurátora, podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Zoltána Koreňa, v ktorom uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou špecializovaného súdu obsiahnutou v napadnutom rozsudku.

Vo vzťahu k odvolaniu prokurátora obžalovaný O. A. uviedol, že jeho argumentáciu považuje za všeobecnú a v rozsahu dôvodov odvolania aj za nepresnú, nekorešpondujúcu s dôkazmi vykonanými na hlavných pojednávaniach.

Obžalovaný O. A. v tejto súvislosti poukázal na vybrané dôkazy vykonané na hlavných pojednávaniach, potvrdzujúce správnosť právnych záverov špecializovaného súdu obsiahnutých v napadnutom rozsudku. Okrem iného spochybnil aj tvrdenia prokurátora, že dôkazy spočívajúce v listinách o zasadnutiach rady neexistujú, pričom vyjadril podozrenie o účelovosti tvrdení súčasného opáta Štrbáka ohľadom neexistencie listín. Obžalovaný O. A. taktiež namietal, že prokurátor sa vyhol dôkazu - Správe z vizitácie kanónie premonštrátov v Jasove v roku 2011, realizovanej generálnym opátom za obdobie, ktoré je predmetom skutkov obžaloby.

Na podklade týchto skutočností navrhol, aby najvyšší súd odvolania prokurátora a poškodeného v plnom rozsahu zamietol.

Obžalovaný W. X. sa k odvolaniu poškodeného vyjadril podaním, doručeným špecializovanému súdu 13. augusta 2019, a to v zmysle, že navrhuje predmetné odvolanie podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuť, nakoľko rozsudok špecializovaného súdu zo dňa 20. júna 2019 považuje za správny a v súlade so zákonom.

Dňa 9. septembra 2019 bolo najvyššiemu súdu predložené odvolanie prokurátora a poškodeného Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, ako aj spisový materiál na rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 315 veta druhá Tr. por.) primárne skúmajúc, či v posudzovanej veci nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Tr. por. zistil, že zákonná podmienka uvedená v § 308 ods. 1 Tr. por. za bodkočiarkou splnená nebola, pretože poškodený nárok na náhradu škody neuplatnil, a preto je odvolanie poškodeného potrebné považovať za podané osobou neoprávnenou.

Z obsahu predloženého spisového materiálu bez pochybností vyplýva, že špecializovaný súd uznesením vyhláseným na hlavnom pojednávaní dňa 19. apríla 2017 rozhodol tak, že podľa § 256 ods. 3, ods. 4 Tr. por. per analogiam si poškodený nárok na náhradu škody v danom trestnom konaní už uplatňovať nemôže, pretože si ho neuplatnil podľa § 46 ods. 3 Tr. por. včas a riadne čo do výšky. Špecializovaný súd predmetné rozhodnutie odôvodnil tým, že poškodený si síce v prípravnom konaní uplatnil nárok na náhradu škody, avšak tento ani v minimálnej výške nevyčísľil.

Po preštudovaní spisového materiálu zaujal najvyšší súd totožné stanovisko, ako špecializovaný súd, a to, že hoci poškodený v trestnom konaní z časového hľadiska uplatnil nárok na náhradu škody včas (t. j. v lehote ustanovenej Trestným poriadkom, t. j. do skončenia vyšetrovania, resp. skráteného vyšetrovania), tento nebol uplatnený riadne čo do výšky v zmysle § 46 ods. 3 Tr. por., keďže poškodený vo svojom návrhu dostatočne nekonkretizoval výšku uplatňovaného nároku na náhradu škody, ktorá mu mala byť trestným činom spôsobená.

Vyjadrenia poškodeného vzťahujúce sa k špecifikácii výšky uplatneného nároku na náhradu škody tak, ako boli formulované (v tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie rozsudku špecializovaného súdu, v ktorom tento podrobným spôsobom konkretizoval jednotlivé vyjadrenia poškodeného, relevantné z hľadiska uplatnenia nároku na náhradu škody, zrealizované v danom trestnom konaní) nemožno považovať za dostačujúce pre účely konštatácie splnenia podmienky riadneho

uplatnenia nároku na náhradu škody v zmysle § 46 ods. 3 Tr. por.

Z uvedeného dôvodu najvyšší súd dospel k záveru, že postup špecializovaného súdu, ktorý uznesením vyslovil, že uplatňovanie nároku poškodeného na náhradu škody sa v trestnom konaní nepripúšťa z dôvodu, že si predmetný nárok neuplatnil právne relevantným spôsobom, teda ho nekonkretizoval čo do dôvodu a výšky aspoň uvedením minimálnej výšky a následne už v samotnom rozsudku o nároku poškodeného na náhradu škody nerozhodoval, a to ani odkázaním poškodeného na civilný proces, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom, je potrebné považovať za zákonný. Najvyšší súd však zároveň „jedným dychom“ dodáva, že vyššie špecifikované rozhodnutie špecializovaného súdu nijakým spôsobom nebráni poškodenému uplatniť si nárok na náhradu škody v civilnom konaní.

Na základe uvedených skutočností najvyšší súd odvolanie poškodeného podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol a jeho odvolacími námietkami sa nezaoberal.

Následne, preto len na podklade odvolania prokurátora postupujúc podľa § 317 ods. 1 Tr. por. najvyšší súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku, proti ktorému bolo podané odvolanie zo strany prokurátora, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom mal na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, možno prihliadnuť len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a dospel pritom k záveru, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Úvodom sa žiada uviesť, že podľa zistenia senátu odvolacieho súdu špecializovaný súd postupoval v prejednávanej veci vo vzťahu k obžalovaným tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu posudzovaných trestných činov je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že predmetné skutky popísané vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku nie sú trestným činom a obžalovaní boli oslobodení spod obžaloby.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že zásada zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností vyžaduje, aby súd oprel svoje rozhodnutie o vine a treste o jednoznačne zistené a bezpečne preukázané fakty, nie iba o tie pravdepodobné. Je nevyhnutné, aby orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňovali okolnosti svedčiace tak proti obžalovanému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, aby umožnili súdu spravodlivo rozhodnúť. Ak zostanú po vyčerpaní všetkých dôkazných prostriedkov pochybnosti o niektorej skutkovej okolnosti dôležitej pre zavinenie, je potrebné s použitím zásady in dubio pro reo rozhodnúť v prospech obžalovaného a neuznať ho vinným.

Je preto potrebné, aby súd dostatočne objasnil vec a to v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, že sa skutok stal, tento vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu a existuje spoľahlivý záver, že skutok vymedzený v obžalobe spáchal práve obžalovaný. Ak by nebola splnená, čo i len jedna z uvedených podmienok, nemožno dospieť k odsudzujúcemu rozsudku.

Najvyšší súd mal v danej veci za preukázané, že špecializovaný súd vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie a vyvodil z neho správne skutkové aj právne závery. Svoje rozhodnutie následne aj náležite a podrobne odôvodnil, pričom odvolací súd na toto odôvodnenie v celom rozsahu poukazuje.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Na základe vykonaného dokazovania odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že obžalovaný W. X.,

konajúci v pozícii štatutárneho orgánu - zástupcu právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov a obžalovaný O. A., konajúci ako splnomocnenec štatutárneho orgánu menovanej právnickej osoby, uzatvorili v rozmedzí rokov 2006 až 2009 scudzovacie zmluvy tak, ako sú uvedené v jednotlivých bodoch obžaloby, na základe ktorých došlo k scudzeniu v obžalobe špecifikovaných nehnuteľností, ktoré sa v rozhodujúcom čase nachádzali vo vlastníctve Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov.

Rovnako je potrebné dať za pravdu tvrdeniu prokurátora ohľadom osobitej povahy prejednávanej veci, predovšetkým z hľadiska vlastníckych vzťahov k hmotnému predmetu útoku, ktorý v danom prípade predstavoval majetok - nehnuteľnosti nachádzajúce sa vo vlastníctve Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov a s ním spojené otázky týkajúce sa právneho statusu subjektu, vo vlastníctve, ktorej sa daný majetok v čase scudzenia nachádzal, ako aj vymedzenia osôb oprávnených disponovať s dotknutým majetkom.

Práve z dôvodu existencie špecifického charakteru daných vzťahov považuje najvyšší súd za nevyhnutné prioritne predtým, ako sa bude venovať samotnému obsahu odvolania prokurátora, v záujme správneho pochopenia následne prezentovaných právnych úvah, zamerať pozornosť na vymedzenie postavenie cirkevného práva v právnom poriadku Slovenskej republiky, ako aj zadefinovanie právneho statusu Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, so špecifickým akcentom na vymedzenie oprávnení konať v mene danej právnickej osoby.

Najvyšší súd hneď na úvod uvádza, že predmetnej otázke venoval náležitú pozornosť aj špecializovaný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, konštatujúc, že Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov predstavuje samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike. Štatutárnym orgánom rádu je opát, ktorý je do svojej funkcie ustanovený voľbou, ktorú potvrdzuje generálny opát, ktorý vydáva aj potvrdzujúcu listinu.

Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov je právnickou osobou podľa § 18 ods. 2 písm. d) zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ktorá je vedená v evidencii cirkevných právnických osôb podľa § 19 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/1991 Zb.“). Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v postavení orgánu príslušného na vedenie danej evidencie právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkví a náboženských spoločností, predmetný subjekt eviduje od 10. novembra 1992, kedy bolo vydané prvé potvrdenie o jeho právnej subjektivite.

Zároveň sa žiada uviesť, že právnická osoba Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov nie je podnikateľom podľa práva Slovenskej republiky, t. j. podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), ani v zmysle zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (predtým zákon č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže), z ktorého dôvodu sa na štatutárny orgán právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov nevzťahujú ustanovenia Obchodného zákonníka, upravujúce povinnosti štatutárnych orgánov vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou (uvedená skutočnosť je podstatná z pohľadu neskôr prezentovaných úvah najvyššieho súdu spojených s eventuálnou možnosťou právnej kvalifikácie konania obžalovaných ako trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Tr. zák.).

Na základe analýzy právneho statusu právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, ako aj právnej úpravy vzťahujúcej sa na reguláciu postavenia cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike je potrebné konštatovať, že právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje osobitnú právnu úpravu konania v mene cirkví, náboženských spoločností, ako ani právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkví a náboženských spoločností (do tejto kategórie spadá aj Rád

premonštrátov - Opátstvo Jasov). Z uvedeného dôvodu je potrebné konanie v mene týchto právnických osôb posudzovať v zmysle všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku.

Pokiaľ ide o postavenie cirkevného práva v právnom poriadku Slovenskej republiky, je nepochybné, že toto netvorí súčasť právneho systému Slovenskej republiky, interné predpisy katolíckej cirkvi nie sú všeobecne záväznými právnymi predpismi a z uvedeného dôvodu nie sú ani vynútiteľné štátnou mocou.

Hoci v zmysle článku 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika uznáva a dodržiava medzinárodné zmluvy, ku ktorým patrí aj základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou (ďalej len „Zmluva“), je potrebné zdôrazniť, že z obsahu predmetnej zmluvy nevyplýva, že by ňou došlo k implementácii cirkevného práva do právneho poriadku Slovenskej republiky nad rámec ustanovení čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, resp. čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Následne pri samotnom výklade čl. 2 ods. 1 Zmluvy nemožno opomenúť tú skutočnosť, že Slovenská republika sa síce zaviazala uznávať právo katolíckej cirkvi a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré zahŕňa okrem iného aj vykonávanie vlastníckeho práva k jej finančným a materiálnym prostriedkom, avšak tento je nevyhnutné vykladať vo vzájomnej súvislosti s čl. 19 Zmluvy, zo znenia ktorého vyplýva, že výkon vlastníckeho práva, vrátane práva hnutelné i nehnuteľné veci scudzovať, môže katolícka cirkev (aj právnické osoby ňou zriadené v zmysle čl. 3 ods. 4 Zmluvy) uplatňovať výlučne v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky, t. j. bez akýchkoľvek ďalších podmienok stanovených cirkevným právom, resp. internými cirkevnými predpisy katolíckej cirkvi, ktoré v zmysle článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nie sú vynútiteľné štátnou mocou.

Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom špecializovaného súdu, že právo katolíckej cirkvi na vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom vyplývajúce z čl. 2 ods. 1 Zmluvy je potrebné vykladať v súlade s ostatnými ustanoveniami Zmluvy a okrem iného, aj spolu s článkom 24 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v tom zmysle, že cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, čo znamená, že kánonické právo je platným právom len v cirkvi v rámci vnútornej správy jej záležitostí. Vychádzajúc z uvedeného možno uzavrieť, že podmienky stanovené kánonickým právom v oblasti scudzovania hnutelných i nehnuteľných hmotných vecí vo vlastníctve katolíckej cirkvi, ako právnickej osoby a právnických osôb ňou zriadených sú pre Slovenskú republiku irelevantné.

Vo vzťahu k samotnému konaniu obžalovaných najvyšší súd uvádza, že títo pri scudzovaní majetku Rádu premonštrátov - Opátstva Jasov nevystupovali ako fyzické osoby, ale v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka konali v pozícii štatutárneho orgánu tejto právnickej osoby a splnomocnenca štatutárneho orgánu, aj v rozsahu disponovania s majetkom právnickej osoby. Vychádzajúc z ustanovenia § 22 ods. 1 Občianskeho zákonníka bol obžalovaný W. X. ako štatutárny orgán právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov oprávnený (bez obmedzení stanovených internými cirkevnými predpismi), konať za túto právnickú osobu v jej mene, pričom z tohto zastúpenia vznikali práva a povinnosti priamo dotknutej právnickej osobe. Pokiaľ ide o osobu obžalovaného O. A., tento v prejednávanej veci vystupoval v pozícii splnomocnenca štatutárneho orgánu právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, ustanoveného zákonným spôsobom v súlade s § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorý bol v rozsahu udeleného plnomocenstva taktiež oprávnený disponovať s majetkom danej právnickej osoby. Na tomto mieste sa žiada opätovne zdôrazniť, že obaja obžalovaní boli pri udelení a prijatí plnomocenstva, ako aj následnom scudzovaní majetku právnickej osoby povinní sa riadiť príslušnými ustanoveniami právneho poriadku Slovenskej republiky, a nie predpismi kánonického práva.

Bez ohľadu na obsah predpisov kánonického práva a vyššie riešenú otázku ich záväznosti, resp. vynútiteľnosti plnenia povinností z nich vyplývajúcich prostriedkami štátnej moci je zrejmé, že v zmysle obžaloby mali obžalovaný W. X. v postavení štatutárneho orgánu právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov a obžalovaný O. A. v postavení splnomocnenca štatutárneho orgánu právnickej osoby

Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, svojim konaním, bližšie špecifikovaným v samotnej obžalobe, naplniť znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery. Prokurátor v odvolaní podanom proti rozsudku špecializovaného súdu, obdobne ako v obžalobe uvádza, že protiprávnosť konania obžalovaných mala spočívať v prisvojení si cudzej veci - nehnuteľného majetku právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, ktorý im mal byť zverený a jeho následnom scudzení, čím mali spôsobiť na cudzom majetku, t. j. majetku uvedenej právnickej osoby škodu, ktorá bola kvalifikovaná ako škoda veľkého rozsahu.

Najvyšší súd na podklade ustálených skutkových okolností konania obžalovaných dospel k záveru, že predmetné konanie nie je trestným činom z dôvodu absencie obligatórnych pojmových znakov trestného činu sprenevery.

Pre možnosť kvalifikácie určitého konania ako trestného činu sa vyžaduje, aby páchatel' svojim konaním naplnil po formálnej, ako aj materiálnej stránke všetky pojmové znaky konkrétnej skutkovej podstaty. Trestného činu sprenevery sa dopustí páchatel', ktorý v príčinnej súvislosti so svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v prisvojení si cudzej veci, ktorá mu bola zverená, spôsobí trestnoprávne relevantný následok, ktorým je vznik škody na majetku poškodeného. Prisvojením si cudzej veci sa pritom rozumie naloženie so zverenou vecou v rozpore s účelom, na ktorý bola vec poskytnutá do dispozície a to takým spôsobom, ktorý marí základný účel zverenia.

Ako už bolo vyššie zmieňované, v skutkovej vete výrokovej časti obžaloby bolo obžalovaným kladené za vinu, že títo, konajúc v pozícii štatutárneho zástupcu (obžalovaný W. X.) a v pozícii splnomocnenca štatutárneho zástupcu (obžalovaný O. A.) verejnej právnickej osoby v Cirkvi, Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, povinní riadiť sa internými cirkevnými predpismi, v rozpore s podmienkami stanovenými Kánonmi CIC 1983 a článkami Konštitúcie pre scudzovanie majetku, podpísali zmluvy o prevode nehnuteľností, kúpne zmluvy a darovacie zmluvy s kupujúcimi resp. obdarovanými (jednotlivé skutky sú bližšie špecifikované v bodoch A/ 1), 2) a 3) a B/ 7), 24.4), 4), 5), 18.9), 25.5), 8), 9) a 19.10) obžaloby), čím spôsobili poškodenému Rádu Premonštrátov - Opátstvo Jasov v bodoch A/ 1), 2) a 3) obžaloby škodu vo výške 10.211.177,44 Eur (307.621.931,56 Sk) a v bodoch B/ 7), 24.4), 4), 5), 18.9), 25.5), 8), 9) a 19.10) obžaloby škodu vo výške 378.224,94 Eur (11.394.404,54 Sk).

V predmetnom kontexte sa žiada v prvom rade zdôrazniť, že dotknutý majetok, ktorý bol scudzený, sa v rozhodujúcom čase nachádzal vo výlučnom vlastníctve právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, a teda predmetná právnická osoba nebola iba správcom cudzieho majetku, t. j. majetku katolíckej cirkvi. Z uvedeného potom vyplýva, že nehnuteľný majetok, ktorý bol prevedený na základe scudzovacích zmlúv bližšie špecifikovaných v jednotlivých bodoch obžaloby, nemožno považovať za cudziu vec, ktorá by bola v zmysle § 130 ods. 3 Tr. zák. zverená právnickej osobe Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov, ako ani jej štatutárnemu orgánu, jeho splnomocnencovi, resp. obžalovaným ako fyzickým osobám.

V zmysle § 123 Občianskeho zákonníka bol výlučný vlastník dotknutých nehnuteľností, právnická osoba Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním, t. j. ho aj scudzovať prostredníctvom na to oprávnených osôb, ktorými boli v rozhodujúcom čase práve štatutárny orgán právnickej osoby - obžalovaný W. X. a splnomocnenec štatutárneho orgánu právnickej osoby - obžalovaný O. A..

Ako špecializovaný súd v napadnutom rozsudku správne podotkol, obžalovaní W. X. a O. A. nescudzili dotknuté nehnuteľnosti ako fyzické osoby, ale v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka konali z pozície štatutárneho orgánu právnickej osoby (X.), resp. splnomocneného zástupcu štatutárneho orgánu právnickej osoby (A.) v medziach zákonom stanovených, resp. na základe splnomocnenia určených oprávnení scudzovať majetok právnickej osoby, pričom scudzovacie zmluvy špecifikované v obžalobe boli uzavreté medzi zmluvnými stranami v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Konanie obžalovaných je preto potrebné posudzovať ako konanie samotnej právnickej osoby, ktorého realizáciou nedošlo k prisvojeniu si cudzej veci v zmysle § 213 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 130 ods. 4

Tr. zák.

Z vyššie špecifikovaných dôvodov nemal najvyšší súd pochybnosti o správnosti špecializovaným súdom formulovaných záverov o absencii naplnenia znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák.

Najvyšší súd považoval za potrebné, s prihliadnutím na jednotlivé znaky konania obžalovaných vymedzené v obžalobe, dôkladnejšie zvážiť taktiež eventuálnu možnosť právnej kvalifikácie skutkov, ako trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Tr. zák.

Uvedenú otázku neopomenul ani špecializovaný súd, ktorý jej venoval vymedzený priestor v závere odôvodnenia napadnutého rozsudku. Špecializovaný súd v tejto súvislosti konštatoval, že v predmetnom trestnom konaní nebolo dokázané, že by obžalovaní v postavení štatutárneho orgánu právnickej osoby a splnomocnenca štatutárneho orgánu právnickej osoby porušili povinnosť ustanovenú všeobecne záväzným právnym predpisom, povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím súdu, ako ani povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy, relevantnej z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky, opatrovať a spravovať cudzí majetok.

V danom kontexte je dôležité poukázať na skutočnosť, že trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku predstavuje typickú blanketovú skutkovú podstatu, resp. skutkovú podstatu s blanketovou dispozíciou, ktorá viaže vznik trestnej zodpovednosti na porušenie takej povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok, ktorá bola páchatelovi uložená všeobecne záväzným právnym predpisom (teda sa dovoľáva mimotrestnej právnej úpravy a jej porušením podmieňuje trestnú zodpovednosť), resp. právoplatným rozhodnutím súdu alebo vyplývajúcu zo zmluvy.

S prihliadnutím na konštrukciu skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku bolo preto prioritne nevyhnutné identifikovať konkrétnu povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok, porušenie ktorej by eventuálne smerovalo k naplneniu objektívnej stránky danej skutkovej podstaty.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok majú osoby, ktoré sú povinné spravovať záležitosti iných osôb, pokiaľ je v tom zahrnutá aj povinnosť starostlivosti o ich majetok alebo nakladanie s ním. Predmetná povinnosť nemusí byť výslovne nazvaná ako povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok. Podstatné je, že jej obsahom je to, čo sa rozumie pod opatrovaním a správou cudzieho majetku. Povinnosť môže byť formulovaná napríklad ako starostlivosť o majetok, starostlivosť riadneho hospodára, odborná starostlivosť, náležitá starostlivosť, atď. K porušeniu predmetnej povinnosti relevantnému z hľadiska eventuálneho naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Tr. zák. dochádza v prípade, ak osoba koná v rozpore so všeobecným alebo konkrétnym vymedzením obsahu takej povinnosti, čím spôsobí inému malú škodu.

Podstatou trestného činu podľa § 237 Tr. zák. je teda konanie, ktorým vznikla škoda na cudzom majetku, bez ohľadu na skutočnosť, či sa páchatel alebo niekto iný obohatil, resp. získal inú výhodu alebo nie. O vzniku škody v intenciách naplnenia znakov predmetného zákonného ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona možno hovoriť napríklad vtedy, pokiaľ pri dispozícii so spravovaným alebo opatrovaným majetkom páchatel v dôsledku porušenia povinnosti neobdržal za jeho scudzenie zodpovedajúcu protihodnotu, ktorú by bolo možné za daných okolností získať, teda došlo k predaju spravovaného majetku za nižšiu kúpnu cenu, za akú by ho bolo možné reálne predat', alebo bol realizovaný bezdôvodný bezplatný prevod takéhoto majetku, hoci by pri jeho predaji bolo možné obdržať kúpnu cenu.

Z uvedeného vyplýva, že skutková podstata trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku umožňuje postihovať práve konania spočívajúce v odčerpávaní majetku právnickej osoby (najmä prostredníctvom vonkajších zmluvných vzťahov) fyzickými osobami s výkonnou alebo priamou

rozhodovacou pôsobnosťou v jej rámci, teda konania vykazujúce obdobné znaky, ako tie, ktorých sa mali podľa znenia obžaloby dopustiť obžalovaní v postavení štatutárneho orgánu právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov (obžalovaný X.) a splnomocneného zástupcu štatutárneho orgánu menovanej právnickej osoby (obžalovaný A.).

Ako už bolo načrtnuté, nevyhnutnou podmienkou pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie zmieňovaného trestného činu je jednak existencia povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok, v spojení s konaním páchatel'a, ktorým túto povinnosť poruší a tým spôsobí malú škodu.

Aplikujúc vyššie prezentované na prejednávaný prípad najvyšší súd uvádza, že z obsahu obžaloby jednoznačne vyplýva, že povinnosti, ktorých porušenie pri scudzovaní majetku tzv. verejnej právnickej osoby v cirkvi - Rádu premonštrátov - Opátstva Jasov, bolo obžalovaným kladené za vinu („povinnosť plniť svoje úlohy so starostlivosťou dobrého hospodára, dozerat', aby majetky zverené do ich starostlivosti nijakým spôsobom nestratili a neutrpeli škodu....“), nenachádzajú svoj zákonný rámec podľa práva Slovenskej republiky v žiadnom všeobecne záväznom právnom predpise. Tieto sú zakotvené výlučne v cirkevných predpisoch a interných normách katolíckej cirkvi, ktoré netvoria súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky a nie sú vynútiteľné štátnou mocou.

Je potrebné konštatovať, že najvyšší súd nad rámec povinností, ktoré boli obžalovaným stanovené internými cirkevnými predpismi neidentifikoval, zohľadňujúc špecifické postavenie právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstva Jasov, v mene ktorej obžalovaní konali, existenciu všeobecnej právnej povinnosti, vyplývajúcej zo všeobecne záväzného predpisu, zmluvy alebo právoplatného rozhodnutia súdu, ktorá by obžalovaným prikazovala, resp. ich zaväzovala postupovať určitým špecifikovaným spôsobom pri nakladaní s majetkom danej právnickej osoby.

Povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok v danom prípade nemožno odvodiť ani zo všeobecnej právnej úpravy právnických osôb, obsiahnutej v Občianskom zákonníku, keďže táto ani rámcovo neupravuje takéto povinnosti členov orgánov právnickej osoby, na rozdiel od právnej úpravy obsiahnutej v českom Občianskom zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb. Občianský zákoník), ktorý v ustanovení §159 ods. 1 explicitne stanovuje „Kdo prijme funkciu člena voleného orgánu, zavazuje sa, že ji bude vykonávať s nezbytnou lojalitou i s potrebnými znalosťami a pečlivosťou. Má sa za to, že jedná nedbale, kto není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.“

Vzhľadom na skutočnosť, že obžalovaným nebola povinnosť spravovať alebo opatrovať cudzí majetok, konkrétne nehnuteľnosti vo vlastníctve Rádu premonštrátov - Opátstva Jasov, uložená spôsobom predpokladaným v skutkovej podstate trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Tr. zák., t. j. všeobecne záväzným právny predpisom, zmluvou ani právoplatným rozhodnutím súdu, zohľadniac neprípustnosť extenzívneho výkladu Trestného zákona a použitia analógie v neprospech obvineného, najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade nemožno konštatovať naplnenie znakov skutkovej podstaty predmetného trestného činu. Namietané porušenie povinností vyplývajúcich výlučne z cirkevných predpisov, je v danom prípade (reflektujúc na aktuálnu právnu úpravu) pre súd právne irelevantné.

Najvyšší súd považuje na tomto mieste za potrebné zdôrazniť, že vyššie prezentovanými závermi nijakým spôsobom nespochybňuje oprávnenie katolíckej cirkvi spravovať svoje vnútorné záležitosti a v rámci toho zaväzovať príslušníkov cirkvi k plneniu povinností stanovených internými predpismi cirkvi, avšak zároveň dodáva, že vynucovanie plnenia takýchto povinností, ktoré sú stanovené výlučne cirkevnými predpismi a to nielen v súvislosti s otázkou scudzovania cirkevného majetku, hoci tieto nijakým spôsobom neodporujú právnomu poriadku Slovenskej republiky, nemožno realizovať prostredníctvom štátnej moci.

Najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou špecializovaného súdu, obsiahnutou v odôvodnení napadnutého rozsudku, v zmysle ktorej mala právnická osoba Rád premonštrátov -

Opátstvo Jasov právo dotknutý nehnuteľný majetok scudziť, rešpektujúc výlučne podmienky ustanovené právnym poriadkom Slovenskej republiky, t. j. aj bez splnenia podmienok ustanovených kánonickým právom a internými cirkevnými predpismi, nakoľko tieto netvoria súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky, nie sú všeobecne záväzným právnym predpisom a nie sú vynútiteľné štátnou mocou. Obdobný záver platí aj vo vzťahu k otázke splnomocnenia inej osoby štatutárnym orgánom právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov na konanie v mene tejto právnickej osoby, kedy postačuje, aby takéto splnomocnenie bolo udelené v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky (príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka).

Nedodržanie ustanovení kánonického práva a interných cirkevných noriem pri scudzovaní hnutel'ných i nehnuteľných hmotných vecí i nehmotných vecí patriacich do vlastníctva cirkevnej právnickej osoby štatutárnym orgánom tejto právnickej osoby alebo jeho splnomocnencom na to písomne splnomocneným v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky preto bez ďalšieho nie je možné považovať za trestný čin s poukazom na čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a § 8 Tr. zák.

Najvyšší súd zároveň uvádza, že mu nie je známe, že by v rámci jeho rozhodovacej činnosti, resp. rozhodovacej činnosti ústavného súdu, prípadne všeobecných súdov nižšieho stupňa bola v minulosti riešená právna otázka trestnoprávnej zodpovednosti príslušníkov cirkvi v súvislosti s porušením predpisov cirkevného práva.

Ako špecializovaný súd správne poukázal, samotnej problematike postavenia kánonického práva v právnom poriadku Slovenskej republiky, resp. jeho vzťahu k právnemu poriadku Slovenskej republiky venoval pozornosť Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 31. januára 2001, sp. zn. III. 64/2000, pričom vychádzal zo základnej tézy, že súdy v Slovenskej republike sú povinné rozhodovať na základe aplikácie noriem tvoriacich súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky alebo noriem, ktorých použitie tento právny poriadok zvlášť umožňuje. Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní iba zákonom, čo je podľa názoru ústavného súdu potrebné chápať tak, že nie sú viazaní nielen podzákonnými normami, ale ani normami, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, a tento ani ich použitie zvlášť neumožňuje, teda nie sú viazaní ani kánonickým právom.

Pripustenie aplikácie noriem, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky v podobe vnútorných predpisov cirkvi by znamenalo akceptáciu prednosti kánonického práva pred právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Na základe vyššie uvedených skutočností dospel najvyšší súd k obdobnému záveru, ako špecializovaný súd, a to, že v prejednávanej veci nie je možné zistený skutkový stav subsumovať pod žiadne ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona, a teda konštatovať naplnenie znakov skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu. Z daného dôvodu, považujúc rozhodnutie špecializovaného súdu za správne a súladné so zákonom, najvyšší súd odvolanie prokurátora podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.